

Förskolan Sagan

Huvudman: Tyresö kommun

Förskolechef: Yvonne Haldrup

Kvalitetsgranskningen genomfördes: 18-04-04 – 18-07-02

Kvalitetsgranskningen genomförd av:

Robert Sirviö

kvalitetscontroller

robert.sirvio@tyreso.se

Brittmari Dannelöv

kvalitetscontroller

brittmari.dannelov@tyreso.se

Granskningsrapporten godkänns och överlämnas till barn- och utbildningsförvaltningen för eventuella åtgärder med anledning av granskningen.

Tyresö den 2 juli 2018

Catrin Ullbrand

kvalitetschef

catrin.ullbrand@tyreso.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning förskolan Sagan.....	3
1 Bakgrund	4
2 Förskolans styrning.....	4
3 Syfte med granskningen	5
4 Metod.....	5
5 Senaste granskning och uppföljning.....	5
6 Verksamhetens förutsättningar.....	6
7 Säkerhet, hälsa och måltid.....	9
8 Normer och värden	10
9 Utveckling och lärande.....	11
10 Barns inflytande	16
11 Förskola och hem	17
12 Övergång och samverkan	18
13 Uppföljning, utvärdering och utveckling	18
14 Referenslista.....	21

Sammanfattning förskolan Sagan

- ◆ Pedagogernas arbete med värdegrunden håller till stora delar en god kvalitet.
- ◆ Lär miljön och materialet möjliggör en varierad verksamhet som stimulerar till lärande.
- ◆ Förskolans arbete med att systematiskt säkerställa och utveckla kvaliteten i verksamheten finns till stora delar på plats.
- Dokumentation av barngruppens och det enskilda barnets lärande är ett utvecklingsområde.
- Förskolan behöver förtydliga rutinerna för arbetet med barn i behov av särskilt stöd.
- Förskolan behöver förbättra arbetssätten för arbetet med barn med annat modersmål än svenska.

Kvalitetsnivåer vid granskning är visualiserade genom färgsättning:

	Grön innebär en stark sida hos verksamheten och kan utgöra ett gott exempel för andra.
	Ljusgrön innebär att verksamheten till stora delar håller god kvalitet.
	Gul innebär att verksamheten har områden som kan utvecklas.
	Röd innebär att verksamheten uppvisar risker eller brister som behöver åtgärdas.

1 Bakgrund

Kommunen har tillsynsansvar enligt skollagen 26 kap. 4 § för fristående förskolor vars huvudman kommunen har godkänt enligt skollagen 2 kap. 5 §. Kommunstyrelsen i Tyresö kommun beslutar årligen om en granskningsplan för fristående och kommunal verksamhet. Enligt granskningsplanen ska såväl de fristående som de kommunala förskolorna i Tyresö kommun granskas (tillsyn när det gäller fristående förskolor) vart tredje år. Uppföljning av verksamheterna genomförs minst en gång mellan granskningarna. Tillsyn och kvalitetsgranskning utförs av kvalitetsenheten, som ingår i kommunstyrelseförvaltningen.

2 Förskolans styrning

2.1 Styrdokument

2.1.1 Nationella styrdokument

Skollagen innehåller bestämmelser om skolväsendet där förskolan ingår som en skolform. Enligt skollagens 1 kap. 8-9 §§ har alla barn i förskolan rätt till en likvärdig utbildning oavsett var i landet de bor eller i vilken förskola de går.

Diskrimineringslagen innehåller bestämmelser om barns rätt till en trygg och stimulerande miljö fri från diskriminering.

Språklagen syftar till att värna om det svenska språket och den språkliga mångfalden i förskolan samt det enskilda barnets tillgång till sitt modersmål.

Läroplanen för förskolan anger inriktningen på förskolans arbete och därmed också den förväntade kvalitetsutvecklingen i förskolan. *Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetsyn på barnet och barnens behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska barnens utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar främjas.* Lpfö 98, reviderad 2016.

Skolverkets allmänna råd:

- Förskolan, reviderad 2016
- Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet
- Måluppfyllelse i förskolan

2.1.2 Lokala styrdokument

Tyresö kommuns styrprocess 2.0

Tyresö kommuns kvalitetsledningsmodell för verksamhetsutveckling.

Nämndmål

Barn- och utbildningsnämnden har identifierat tre delmål som de kommunala förskolorna i Tyresö ska ha särskilt fokus på för att nå målet att Tyresö ska bli en av Sveriges bästa skolkommuner. Målen är att öka trygghet, delaktighet och lärande.

Enhetsmål

Förskolan har enhetsmål och aktiviteter som är kopplade till nämndmålen.

3 Syfte med granskningen

Syftet med kvalitetsgranskningen är att ge en nulägesbeskrivning av hur förskolan Sagan arbetar för att uppnå målen för verksamheten utifrån nationella mål och de krav som anges i styrdokumentet.

4 Metod

Beskrivning av verksamheten utgår från kriterierna i en bedömningsmatris. Kriterierna inom respektive område återfinns i textrutor under vissa av rapportens rubriker. Både beskrivning och bedömning baserar sig på:

- dokumentgranskning, se referenslista i slutet av rapporten
- observationer av verksamheten
- intervjuer med förskolechef, förskollärare och/eller avdelningsansvariga pedagoger samt kock
- analys av enkät till pedagoger
- analys av enkäter till vårdnadshavare.

Förskolechefen har haft möjlighet att faktagranska innehållet i rapporten.

Granskningsrapporten lämnas över till barn- och utbildningsförvaltningen, som avgör om åtgärder behöver vidtas. Rapporten presenteras för barn- och utbildningsnämnden och därefter publiceras den på www.tyreso.se.

5 Senaste granskning och uppföljning

Senaste granskning av förskolan Sagan genomfördes 2013. Starka sidor hos verksamheten var arbetet med normer och värden, barns inflytande och det systematiska kvalitetsarbetet.

I granskningen identifierades några områden att utveckla. Det rörde sig om barnsäkerheten på gården samt eftersatt underhåll av förskolans lokaler som på sikt kan medföra risker i barnsäkerheten.

IKT (informations- och kommunikationsteknik) samt att dokumentationen av barnens lärprocesser behövde utvecklas. En brist konstaterades och den var att utdrag från belastningsregistret saknades för två anställda.

Granskningen följdes upp 2014. I den konstaterades att bristen gällande utdrag från belastningsregistret var åtgärdad enligt barn- och utbildningsförvaltningen. På de uppgifter som lämnades av biträdande förskolechef gjordes bedömningen att förskolan Sagan hade vidtagit åtgärder gällande utvecklingsområdena barnsäkerhet på gården, IKT samt dokumentationen av barnens läroprocesser. Utvecklingsområdet gällande det eftersatta underhållet av förskolans lokaler som på sikt kan medföra risker i barnsäkerheten kvarstod som utvecklingsområde. Fastighetsavdelningen ansvarar för detta.

6 Verksamhetens förutsättningar

Här beskrivs de förutsättningar som verksamheten har i förhållande till förskolans uppdrag enligt gällande styrdokument.

6.1 Förskolans organisation

Den kommunala förskolan Sagan ingår tillsammans med förskolan Båten i resultatenheten Norra Centrums förskolor. På förskolan finns fyra avdelningar med totalt 74 inskrivna barn.

Avdelningar	Ålder	Antal barn	Antal pedagoger (Andel årsarbetande inom parentes)	Andel årsarbetande förskollärare
Bullerbyn	1-3	15	3 (2,88)	1 årsarbetare
Lönneberga	1-3	15	3 (2,88)	0,88 årsarbetare
Saltkråkan	3-5	22	3 (3)	1 årsarbetare
Villekulla	3-5	22	3 (3)	1 årsarbetare
Summa		74	12 (11,75)	3,88 årsarbetare

Förskolan Sagan april månad 2018

Resurser

På förskolan arbetar 12 pedagoger (11,75 årsarbetare) varav fyra är förskollärare (3,88 årsarbetare). Samtliga fyra förskollärare har förskollärlärolegitimation.

En administratör är anställd på Norra Centrums förskoleenhet. Hon arbetar 100 % varav 50 % på förskolan Sagan. Enhetens båda förskolor delar på en vaktmästartjänst på 10 procent.

På förskolan arbetar en heltidsanställd kock, som organisatorisk tillhör måltidsservice.

Nyckeltal

Nedan redovisas förskolans nyckeltal vid tillfället för granskningen.

Förskolan Sagan maj månad 2018	
Antal barn: 74	
Statistik	
Antal barn per årsarbetare.	6,3
Antal barn per årsarbetande legitimerade förskollärare.	19
Andel heltidstjänster med förskollärlägitimation	34 %

Skolverkets statistik (SCB) för kommunala förskolor i Tyresö kommun 2017 är 5,6 barn per årsarbetande pedagog. Kvalitetsenhetens statistik baseras sig på det faktiska antalet barn inskrivna i verksamheten och antalet faktiska årsarbetande pedagoger vid granskningen.

Kvalitetsenheten erbjöd samtliga vårdnadshavare att svara på en webbenkät med frågor om verksamheten. 43 procent av vårdnadshavarna svarade. Vårdnadshavarna gavs möjligheten att välja mellan olika svarsalternativ. På frågan ”Jag upplever att förskolan har problem med bemanningen (till exempel stor personalomsättning och svårt att få vikarier)” svarar 34 procent av de 36 svarande att det stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Huvudman

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

(2 kap 8 § skollagen, 2010:800)

Tyresö kommun är huvudman för förskolan Sagan.

Förskolechef

Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska enligt skollagen ledas och samordnas av en förskolechef som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. (2 kap. 9 § skollagen)

Som förskolechef får bara den anställda som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

(2 kap.11 § skollagen)

Ett aktivt och nära ledarskap skapar goda förutsättningar för att utveckla verksamheten mot de nationella målen.

Förskolechefens kunskaper om det dagliga arbetet är viktigt för att kunna kommunicera med medarbetarna kring mål och visioner för verksamheten, fånga upp sådant som behöver utvecklas och föra en dialog om lärandemiljön.

(Skolverkets allmänna råd för förskolan)

Huvudmannen har anställt en förskolechef som är utbildad förskollärare. Hon har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Sedan 2003 har hon haft chefsuppdrag i Tyresö kommun inom förskola och grundskola. Från 2016 har ansvaret omfattat förskolorna Sagan och Båten.

Förskolechefen är på förskolan Sagan tre till fyra dagar i veckan. Hon berättade att hon leder det pedagogiska arbetet på förskolan på olika sätt. Hon besöker avdelningarna och observerar verksamheten, deltar i avdelningarnas reflektionstillfällen, begär in skriftliga underlag från avdelningarna såsom pedagogernas reflektioner, utvärderingar och avdelningarnas förskolebrev till föräldrarna.

Det finns en ledningsgrupp för de båda förskolorna som ingår i Norra Centrums förskolor. I ledningsgruppen, som träffas en gång i månaden, ingår förskollärarna från enhetens båda förskolor och förskolechefen.

Planeringsdagarna är gemensamma för enhetens båda förskolor, APT genomförs en gång i månaden med varje förskola för sig.

Förskolläraren

Förskolläraren har enligt läroplanen ett särskilt och övergripande ansvar för kvaliteten i verksamheten och att den kontinuerligt utvecklas. I ansvaret ingår att tillsammans med övriga pedagoger i arbetslaget arbeta för att ge barnens förutsättningar att utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål. Läroplan för förskolan, reviderad 2016.

I förskolläraryppdraget på Sagan ingår avdelningsansvar, vilket huvudsakligen innebär att ha ansvar för det pedagogiska ledarskapet på avdelningen. Läroplanen är vägledande för detta arbete. Förskollärarna berättade att de tillsammans med förskolechefen i ledningsgruppen har diskuterat förskolläraryppdraget och det särskilda ansvar som detta uppdrag innebär. De gav uttryck för att läroplanen beskriver uppdraget på ett tydligt sätt.

De berättade vidare att de arbetar med tre nämndmål på sina avdelningar. Dessa finns nedbrutna och beskrivna i enhetsplanen. Fokus för arbetet ligger på språk och matematik, arbetsro och delaktighet för både barn och vårdnadshavare. Pedagogerna använder en mall med fasta punkter när de reflekterar. De fasta punkterna har bland annat koppling till enhetsmålen.

Förskollärarna har en timmes individuell planerings- och reflektionstid schemalagd per vecka.

Arbetslaget

På förskolan finns rutiner och en organisatorisk struktur för den dagliga verksamheten och projektarbetets utformning. Det finns väl inarbetade rutiner och tydliga strukturer för dagen och veckan.

Varje arbetslag har reflektion varannan vecka cirka en och en halv timme. Syftet med mötet är att pedagogerna tillsammans ska reflektera över sitt arbete med reflektionsmallen som underlag.

6.2 Öppettider – tillgänglighet utifrån föräldrars behov

Förskolans öppettider är 06:30-18:30. Vid APT (arbetsplatsträff) en gång i månaden stänger förskolan 16.00. Pedagogerna har fem planeringsdagar per år och verksamheten har stängt fyra veckor under sommaren. Förskolan erbjuder alternativ omsorg då verksamheten har stängt vid APT, planeringsdagar och under sommarstängningen.

7 Säkerhet, hälsa och måltid

Huvudmannen och förskolechefen bör se till att förskolans lokaler och utemiljöer är utvecklande, hälsosamma, och säkra samt att det finns fungerande rutiner för att säkerställa en hälsosam och säker miljö för alla barn, samt se till att det i förskolan serveras varierade och näringsriktiga måltider jämt fördelade under dagen.

(Skolverkets allmänna råd)

Om det vid granskningsbesöken framkommer allvarliga risker eller brister i barnsäkerheten rapporterar kvalitetsenheten detta snarast till förskolechefen för omedelbara åtgärder och till barn- och utbildningsförvaltningen för kännedom.

På förskolan finns rutiner för anmälningsplikt vid misstanke om att ett barn far illa och information till pedagoger om tystnadsplikten. Vid tillfället för granskning kunde registerutdrag uppvisas för all personal.

Förskolans pedagoger deltar i kommunens brandskyddsutbildning. Senaste utbildning genomfördes 2016. Barnskyddsronde genomförs en gång per år, senaste gjordes i mars 2018. Vart tredje år genomförs utbildning i hjärt- och lungräddning, senast genomförda utbildning för all personal på enheten var 2015/2016. Varje avdelning har en krishanteringsplan.

På förskolan arbetar en utbildad kock på heltid. Kocken berättade att huvuddelen av måltiderna tillagas från grunden och att halvfabrikat används sparsamt. Cirka 30 procent ekologiska livsmedel i matlagningen. Enligt kocken är matsvinnet litet.

Menyn planeras tillsammans med kocken på förskolan Båten. Samarbetet innebär möjligheter till en likvärdig kost på enhetens två förskolor. Allergikost eller vegetarisk kost serveras till de barn som har behov av det. Barnen äter sina måltider på den egna avdelningen. De måltidssituationer som vi observerade var lugna.

7.1 Bedömning

Förskolan har rutiner för arbetet med säkerheten.

8 Normer och värden

Förskolans värdegrundsuppdrag anges i skollagen och förskolans läroplan. I läroplanen framgår det att förskolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efter hand omfatta dem.

Bedömningskriterium:

Det finns ett gott förhållningssätt och bemötande som ger ett arbetsklimat som bidrar till att skapa lugn och trygghet som gynnar barnens lärande. Pedagogerna är goda förebilder och ger barnen förhandsinformation om kommande aktiviteter.

Vi observerade flera samlingar och andra aktiviteter enskilt och i grupp där pedagogernas goda förhållningssätt bidrog till barnens trygghet och ett gott arbetsklimat. De visade ett lugnt bemötande gentemot barnen i konfliktsituationer. Pedagogerna avleder, ställer frågor och uppmärksammar det positiva, vilket bidrar till att ge barnen trygghet.

Vid våra observationstillfällen såg vi att pedagogerna samtalade med barnen om kommande aktiviteter. Detta bidrog till att barnen visste vad som skulle hända och i vilka aktiviteter de skulle delta.

Bedömningskriterium:

Pedagogerna använder medvetna metoder och rutiner i arbetet med värdegrunden.

Pedagogerna använder olika metoder och rutiner i arbetet med värdegrunden. Barnen får möjlighet att samtala och reflektera kring olika situationer kopplade till värdegrunden.

Böcker med värdegrundsmaterial används för att barnen ska kunna samtala om hur man ska vara mot varandra. Exempel på metoder och material som används är känslkort, känslgubbar, kompassol,

figurerna Babblarna och TAKK-tecken. På de äldre barnens avdelningar är femåringarna faddrar till de yngre barnen.

Pedagogerna berättade att de under den innevarande terminen arbetat förebyggande med arbetsro i barngrupperna. Arbetet är ett av förskolans enhetsmål och är kopplat till nämndmålen. Arbetet har gått ut på att anpassa storlek och sammansättning i barngruppen för att ge barnen trygghet och trivsel i leken och lärandet.

Pedagogerna berättade att de försöker att bryta könsstereotypa mönster bland barnen. I stället för flicka och pojke säger man kompis på de yngre barnens avdelningar. I barnens leksituation strävar pedagogerna efter att alla ska få prova på allt oavsett kön. Två av pedagogerna samarbetar om att ta fram en handlingsplan (checklista) i arbetet med genus.

8.1 Bedömning

Pedagogernas arbete med värdegrunden håller till stora delar en god kvalitet.

9 Utveckling och lärande

I läroplanen anges att förskolan ska erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet samt att miljön ska vara öppen, innehållsrik och inbjudande. Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta tillvara och stärka barnets intresse för att lära och att erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter. (Skolverkets allmänna råd)

Inomhusmiljön:

Bedömningskriterier:

Inomhusmiljön stimulerar barns leklust och inspirerar till ett utforskande och temainriktat arbetssätt. Barnen har tillgång till ett varierat och formbart material som stimulerar till både lek och lärande inom läroplanens olika målområden. Barn tar eget ansvar för miljön.

Varje avdelning har tillgång till flera rum, som är möblerade för olika pedagogiska aktiviteter. Strukturen på hörnorna ser olika ut men gemensamt var naturhörna, hemvrå, bygg- och konstruktion. I barnens miljö finns också tillgång till ljusbord, filmvisningsvägg (Panaboard) och I pads.

Pedagogerna berättade att de kontinuerligt observerar barnens intressen och ändrar inomhusmiljöerna utifrån sina observationer. På en av de yngre barnens avdelningar har pedagogerna iordningsställt en hörna för naturmaterial och återvinning. Idén till hörnan fick pedagogerna sedan barnen visat intresse för skräp av olika slag i projektarbetet.

Vi upplevde vid våra observationer av barnens aktiviteter att miljön inomhus är stimulerande och stödjer barnens utveckling och lärande. Vi kunde se att miljön är tydligt kopplad till läroplanens olika målområden. På de äldre barnens avdelningar är materialet i huvudsak tillgängligt för barnen och de kan själva plocka fram det och vi kunde se att barnen plockade undan materialet efter användning.

Utomhusmiljön:

Bedömningskriterium:

Utomhusmiljön, både kring förskolan och i den kringliggande naturen, ses som förskolans pedagogiska rum och ger möjligheter till lek och lärande.

Utomhusmiljön består av två gårdar, varav den ena är en stor gård som även inrymmer ett mindre skogsparti. Båda gårdarna är inhägnade.

På den stora gården, där de äldre barnen vistas, finns ett uteförråd med uteleksaker, cyklar och vagnar. Barnen hämtar material själva från förrådet. Terrängen på gården är delvis kuperad och erbjuder flera möjligheter till lek och olika pedagogiska aktiviteter.

Gården för de yngre barnen är plan och överblickbar. Det finns en gungställning och land för odling bakom ett staket samt ett uteförråd som innehåller mestadels traditionellt utematerial. Materialet och gården erbjuder möjligheter till lek och lärande.

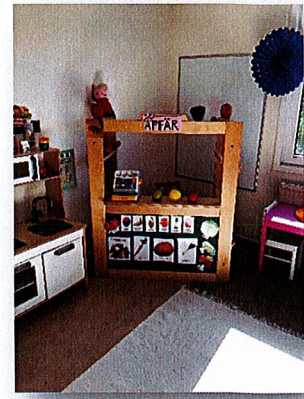
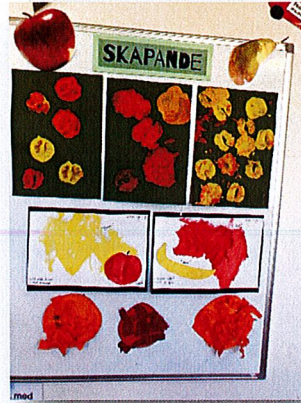
Barnen är ute en gång per dag i alla väder. Vi observerade flera aktiviteter där pedagogerna arbetade medvetet med undervisning inom flera av läroplanens målområden.

Verksamhet:

Bedömningskriterium:

Det finns ett genomtänkt och sammanhängande temainriktat arbetssätt där barns lärande kan bli mångsidigt och där de kan få ta del av läroplanens olika målområden.

Förskolan har under läsåret haft ett övergripande tema ”Barns uttrycksätt”. Utifrån det övergripande temat har pedagogerna på varje avdelning utformat avdelningens eget tema utifrån observationer av barnens intressen. På de yngre barnens hemvister har årets projekt varit ”Vatten, is och snö” samt ”Frukt”. På de äldre barnens hemvister har projekten varit ”Fiskar och djur” samt ”Språk och uttrycksätt”. Barnen arbetar projektinriktat tre dagar i veckan.

Projektet frukt genomsyrar den pedagogiska miljön på avdelningen. Ett tydligt syfte med projektet är nedskrivet. Det finns olika sätt för barnen att undersöka och lära sig om frukter. I skapandet och i leken får barnet möjlighet till ett mångsidigt lärande där de kan få ta del av läroplanens olika målområden.

Pedagogerna använder sig av lotusdiagram i projektarbetena för att synliggöra vilka målområden inom läroplanen barnens olika aktiviteter omfattar. I barnens miljöer inomhus är kopplingen till läroplanen synliggjord i de olika hörnorna och vid samlingsplatserna.

Bedömningskriterier:

Verksamhetens innehåll organiseras så att sammansättningen av barngrupperna skapar förutsättningar för att följa barn och deras lärande. En planerad och organiserad verksamhet är viktigt för att ge barnen **uppmärksamhet och skapa en god lärmiljö**.

Vid projektarbete delas barnen i mindre grupper med en ansvarspedagog. Även under de samlingar som genomförs i anslutning till projekten delas barnen upp och man utgår då från barnens ålder. I den fria leken varierar gruppernas sammansättning. I vissa rum och hörnor får ett begränsat antal barn vistas åt gången.

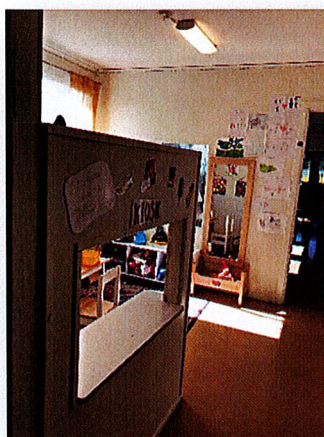
På en av de äldre barnens avdelningar förberedde pedagogerna och barnen en utflykt tillsammans. De skulle samla material till naturhörnan på avdelningen. Barnen använde digitalkameror för att dokumentera olika upplevelser i naturen. Efteråt reflekterar pedagogen och barnen tillsammans kring vad de hade sett och lärt sig.

Bedömningskriterium:

Verksamhetens aktiviteter stimulerar till både lek och lärande inom läroplanens olika målområden. IKT integreras i verksamheten.

Vi observerade att läroplanens olika målområden integrerades i barnens aktiviteter, såväl i pedagogledda aktiviteter som i barnens fria lek, både inom- och utomhus. Språk, matematik, naturvetenskap och digital teknik samt skapande vävdes in i de olika aktiviteterna och flera målområden var synliggjorda i barnens miljö på avdelningarna i de olika hörnorna.

Hemvrån på avdelningarna hade en tydlig plats och gav möjligheter till många olika typer av rollek. På den högra bilden syns en kiosk där leken kan omfatta flera av läroplanens målområden.

9.1 Dokumentation av barns lärande

För att stödja och utmana barn i deras lärande behövs kunskap om varje barns erfarenheter, kunnande och delaktighet samt inflytande över och intresse för de olika målområdena. Det behövs också kunskap om hur barns utforskande, frågor, erfarenheter och engagemang tas tillvara i verksamheten, hur deras kunnande förändras samt när de upplever verksamheten som intressant, rolig och meningsfull. Läroplan för förskolan Lpfö 98, rev. 2016

Bedömningskriterier:

Barngruppens lärande och utveckling dokumenteras och följas upp. Barnen får reflektera över det egna lärande och görs delaktiga i dokumentationsarbetet.

Varje avdelning har vid terminsslutet gjort en samlad gruppdokumentation av projektet. Det finns ingen gemensam mall på förskolan hur dokumentationen ska se ut och vilka delar den ska innehålla. Detta har varit upp till varje avdelning, vilket gör att dokumentationen av barnens lärande i projekten inte blir likvärdig och varierar mellan avdelningarna. Enligt förskolechefen är dokumentationen av projektarbetena ett utvecklingsområde. Den dokumentation som fanns uppsatt på väggarna var både i barnens höjd och i vuxenhöjd. Dokumentationen på väggarna plockas vid terminssluten ner och sätts

in i barnens pärmar. Vid våra besök pågick arbetet med att sätta in dokumentationerna i barnens pärmar. Även de gemensamma temaveckorna, som förskolan haft vid tre tillfällen under det gångna läsåret, har dokumenterats med aktiviteter och reflektioner.

Bedömningskriterier:

Det enskilda barnets lärande och utveckling dokumenteras och följs upp. Barnet får reflektera över sitt eget lärande och görs delaktigt i dokumentationsarbetet.

Varje barn har en egen pärm som är ny från och med i år. Tanken med pärmen är att dokumentera och följa det enskilda barnets lärande. Pärmen ska innehålla dokumentation kopplad till projekten och barnets utvecklingssamtal. Vi kunde se att innehållet mestadels bestod av bilder på det enskilda barnets göranden i olika situationer. Pärmen finns på barnens höjd på de äldre barnens avdelningar för att de själva ska kunna titta i dem.

Dokumentationen inför utvecklingssamtalet är strukturerat efter läroplanens olika målområden.

9.2 Barn i behov av särskilt stöd

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. (8 kap. 9 § skollagen)

Förskollärarna kan inte tydligt beskriva de olika delarna som innefattas i arbetet med särskilt stöd - hur pedagogerna konkret ska uppmärksamma, undersöka och analysera barns stödbehov samt dokumentera, följa upp och utvärdera stödsatserna. Rutinerna för arbetet är otydligt. Vid misstanke om att ett barn har särskilt behov tar pedagogerna upp detta med förskolechefen och vårdnadshavarna. En kartläggning av barnets behov görs och i detta arbete inkluderas vårdnadshavarna. Förskollärarna berättade att de arbetar inkluderande.

9.3 Barn med annat modersmål än svenska

Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. (8 kap. 10 § skollagen)

Cirka 22 procent av barnen på förskolan har annat modersmål än svenska. I kvalitetsenhetens enkät tillfrågas pedagogerna hur de bedömer förskolans pedagogiska arbete med andra modersmål än svenska. Pedagogerna gavs möjligheten att välja mellan olika svarsalternativ. 71 procent av pedagogerna valde alternativet att förskolans pedagogiska arbete med annat modersmål än svenska fungerar ganska dåligt.

I intervjun med förskollärarna framgick att det saknas en samsyn hos pedagogerna kring hur de ska arbeta med annat modersmål än svenska, det saknas kända gemensamma arbetsätt. För att kommunicera med barn som har annat modersmål används TAKK-tecken och bilder.

9.4 Bedömning

Lärmiljön och materialet möjliggör en varierad verksamhet som stimulerar till lärande.

Dokumentation av barngruppens och det enskilda barnets lärande är ett utvecklingsområde.

Förskolan behöver förtydliga rutinerna för arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Förskolan behöver förbättra arbetsätten för arbetet med barn med annat modersmål än svenska.

10 Barns inflytande

Bedömningskriterier:

Barnen görs delaktiga och har inflytande i planering av verksamheten, dess material och utformning av lärmiljön.

Barnen ges enligt förskollärarna olika möjligheter till inflytande i den dagliga verksamheten. De berättade i intervjun att de strävar efter att ge varje barn egen taltid på samlingarna. Barnen på de två äldsta avdelningarna delas in i två grupper på samlingarna så att detta ska bli möjligt. Vidare berättade de att pedagogerna lyssnar på barnens önskemål och observerar deras intressen i den fria leken. Observationerna ger sedan vägledning för hur barnens miljöer ändras.

Pedagogerna genomför barnintervjuer. De yngsta barnen uttrycker sina önskemål och intressen genom att peka på glada och sura gubbar. Vi kunde i våra observationer se att pedagogerna visade stor lyhördhet för barnens tankar. Vi kunde också se att pedagogerna samtalande, lyssnade in, vägledde och utmanade barnen.

Den första bilden visar barnens delaktighet i och inflytande över samlingen. Samlingstavlan används av både barn och pedagoger under samlingarna.

Den andra bilden visar en för barnen tillgänglig miljö där de får inflytande över verksamheten genom materialets tydlighet och tillgänglighet.

11 Förskola och hem

Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Vårdnadshavarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Läroplan för förskolan Lpfö 98, rev. 2016

Bedömningskriterier:

Det finns fungerande former och rutiner för samarbete med hemmet. Föräldrar får information om förskolans mål och sätt att arbeta. Föräldrar har möjlighet till inflytande i förskolans verksamhet.

Pedagogerna informerar vårdnadshavarna via förskolebrev en gång i veckan, informationstavlor i hallarna samt Instagram. Förskolechefen informerar vårdnadshavarna om vad som händer i förskolan via informationsbrev en gång per termin samt medverkan vid föräldramöten. Föräldramöte hålls en gång per år. Förskolan har en föräldraaktiv inskolning och de delges ett informationshäfte om förskolan vid inskolningen.

Utvecklingssamtal hålls en gång per år. De äldsta barnen deltar i sitt avslutningssamtal inför övergången till förskoleklass.

Pedagogerna analyserar resultaten i den kommungemensamma föräldraenkäten. En slutsats som pedagogerna kom fram till i sin senaste analys var att de måste fortsätta arbeta med arbetsron.

I den enkät som kvalitetsenheten erbjöd samtliga vårdnadshavare att svara på framgick att vårdnadshavarna överlag är nöjda med samverkan med pedagogerna och informationen från förskolan. Vårdnadshavarna anser att förskolan erbjuder en stimulerande miljö för barnen och de är nöjda med pedagogernas arbete utifrån läroplanens olika målområden.

11.1 Inkomna synpunkter från medborgare (vårdnadshavare)

I kommunens synpunktshantering finns sedan ett år tillbaka inga synpunkter registrerade som har koppling till säkerhet, pedagogisk miljö eller bemötande från personal på förskolan.

12 Övergång och samverkan

Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnets utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Läroplan för förskolan, Lpfö 98, rev 2016

Bedömningskriterium:

Det finns tydliga rutiner för samarbetet kring övergång mellan förskola och mottagande förskoleklass.

Tyresö kommun har riktlinjer för övergång från förskola till förskoleklass. Dessa följs av förskolan.

13 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. 4 kap. 3 § skollagen.

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Läroplan för förskolan, Lpfö 98, rev 2016

Bedömningskriterier:

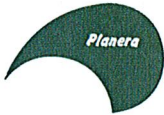

Faserna i det systematiska utvecklingsarbetet bildar en helhet. Det går tydligt att se att resultaten från uppföljningar och utvärderingar används för att utveckla verksamheten. På förskolan finns en tydlig grundstruktur för det systematiska kvalitetsarbetet.

Faserna i kvalitetsarbetet på förskolechefsnivå och avdelningsnivå

Det systematiska kvalitetsarbete ska leda till förbättring och utveckling i verksamheten och kan beskrivas som ett kvalitetshjul. Arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på ständiga förbättringar och långsiktig utveckling.

	Förskolechef/förskolenivå	Arbetslag/avdelningsnivå	Slutsats
 <p>Var är vi? Vart ska vi? Nuläges-beskrivning</p> <p><i>Verksamhetens planering utgår ifrån vad som framkommit under fasen åtgärda/utveckla. Vad behöver förbättras eller utvecklas?</i></p>	<p>Årshjul finns för januari till juni. I januari är en planeringsdag inlagd och i maj två planeringsdagar.</p> <p>I enhetsplanen finns ett nuläge beskrivet i anslutning till de flesta nämndmål som tillhör läroplanens områden. Förskolan har även aktiviteter och enhetsmål tillhörande dessa nämndmål.</p>	<p>Pedagogerna planerar verksamheten på avdelningsnivå, som till exempel projekten, utifrån det övergripande temat och barnens intressen.</p>	<p>Pedagogernas planering av verksamheten på avdelningsnivå har förankring i förskolans mål och aktiviteter.</p>
 <p>Hur gör vi?</p> <p><i>Planerad löpande verksamhet och planerade projekt och aktiviteter genomförs. Håll koll på vägen mot målen genom att kontinuerligt reflektera och dokumentera arbetet.</i></p>	<p>Förskolechefen följer upp att verksamheten arbetar utifrån mål och aktiviteter i enhetsplanen genom att delta på avdelningarnas reflektioner och genom uppföljningar på APT.</p>	<p>Pedagogerna har metoder och arbetssätt för genomförandet.</p> <p>Ett reflektionsprotokoll används av pedagogerna vid deras reflektionsmöten. Syftet med reflektionen är att säkerställa ett systematiskt kvalitetsarbete och ska fungera som ett verktyg för att föra verksamheten framåt.</p> <p>I protokollet dokumenterar pedagogerna löpande reflektioner kring genomförandet (vad som gjorts, hur det gick, hur man ska utveckla).</p> <p>Protokollet skickas till förskolechefen.</p> <p>Pedagogerna dokumenterar projekt och temaveckor samt delger varandra sina erfarenheter.</p>	<p>Pedagogerna arbetar utifrån enhetsmålen. Pedagoger och förskolechef följer upp, reflekterar och dokumenterar det löpande arbetet.</p>
 <p>Hur blev det?</p> <p><i>En viktig del i verksamhetsutvecklingen är uppföljning och analys. Vilka effekter har insatserna gett? För det behövs underlag från verksamhetens genomförande.</i></p>	<p>I årshjulet framgår det att aktiviteter och enhetsmål ska följas upp i januari, februari, april, maj och juni.</p> <p>Förskolechefen följer upp att verksamheten arbetar utifrån gällande mål och aktiviteter på APT och dessa utvärderas sedan på planeringsdagarna.</p> <p>I enhetsplanen finns kommentarer kring effekter som insatserna gett per april 2018.</p>	<p>Pedagogerna följer upp enhetsmål och aktiviteter på reflektioner och APT och utvärderar sedan på planeringsdagarna.</p>	<p>Uppföljning och analys av verksamhetens utveckling görs på förskolenivå och avdelningsnivå.</p> <p>Underlag finns.</p> <p>Förskolechefen har enligt läroplanen det övergripande ansvaret för att uppdraget i sin helhet bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. I enhetsplanen är inte läroplanens alla områden utvärderade på förskolenivå. De är heller inte utvärderade på avdelningsnivå.</p>
	<p>Förskolechefen har utifrån analyser och uppföljningar sammanfattat förbättringsområden.</p>	<p>Pedagogerna har utifrån analyser och uppföljningar påvisat förbättringsområden på avdelningsnivå.</p>	<p>Utifrån vad som framkommit i utvärderingarna har ett nytt nuläge skapats.</p>

<p>Hur går vi vidare?</p> <p><i>Ta nya beslut. Vad vill vi åtgärda/ utveckla? Vad vill vi bevara? Vad har vi lärt oss? Nytt nuläge har skapats. Åtgärdsförslag, nya aktiviteter, projekt och idéer som tas fram läggs in i förskolans planering.</i></p>	<p>Utifrån dessa har nya prioriteringar framkommit.</p>		<p>Utifrån utvärderingen har åtgärder satts in i det fortsatta förbättringsarbetet.</p> <p>Kopplingen mellan det systematiska kvalitetsarbetet på förskolenivå och avdelningsnivå är tydligt och fungerande.</p>
---	---	--	--

Kompetensutveckling

Bedömningskriterium:

Pedagogernas kompetensutveckling utgår från behov och resultaten i det systematiska utvecklingsarbetet.

Pedagogerna får kompetensutveckling utifrån de behov som finns i verksamheten. Behoven är till stora delar kopplade till målen i enhetsplanen. Samtliga pedagoger får kompetensutveckling i TAKK-tecken. Exempel på övrig genomförd och planerad individuell kompetensutveckling är arbetet med barn i behov av särskilt stöd, bemötande, inkludering och IKT, informationsteknik.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan har en plan mot kränkande behandling och diskriminering med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen som revideras varje år ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året (skollagen 6 kap. 8§).

På förskolan finns en Likabehandlingsplan (Plan mot diskriminering och kränkande behandling). Den reviderades i januari 2018.

13.1 Bedömning

Förskolans arbete med att systematiskt säkerställa och utveckla kvaliteten i verksamheten finns till stora delar på plats.

14 Referenslista

Allmänna råd Skolverket
Barnskyddsround 180312
Beskrivning av hantering av inkomna synpunkter från vårdnadshavare och övriga medborgare
Bra måltider i förskolan. Livsmedelsverket 2016
Bilaga till plan mot kränkande behandling och diskriminering för personalen
Chefsbrev till vårdnadshavare
Dagordning för Sagans reflektionsmöten våren 2018
Diskrimineringslagen (2008:567) 2017
Enhetsplan Sagans förskola 2018
Egenrapportering
Förskolebrev (från pedagoger till vårdnadshavare)
Föräldraaktiv inskolning-vad är det?
Granskningsplan Tyresö kommun 2018
Kvalitetsledningsmodellen (hyperlänk)
Likabehandlingsplan för Sagans förskola läsåret 2018/2019
Läroplan för förskolan, Lpfö -98, reviderad 2016
Projektdokumentation
Projektinriktat arbetssätt på förskolan Sagan
Skollagen (2010:800)
Skolverkets allmänna råd med kommentarer förskolan, reviderad 2016
Skolverket allmänna råd med kommentarer. Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet. 2012
Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Måluppfyllelse i förskolan. 2017
Språklagen (2009:600)
Stöd vid kartläggning av barn
Tyresö kommuns kvalitetsledningsmodell för verksamhetsutveckling
Underlag för utvecklingssamtal
Utvärderingsunderlag
Välkommen till förskolan Sagan (vårdnadshavare)
Välkommen till Norra centrums förskolor Sagan (vikarier)
Webbenkät pedagoger
Webbenkät vårdnadshavare
Årshjul